

Politiek en maatschappelijk leiderschap

In Nederland werken steeds meer mensen samen om te voorkomen dat iemand terroristische ideeën krijgt.¹

Deze week kwam ik die advertentiekop weer tegen, dit keer in Volkskrant Magazine. Professionals, waaronder leraren, worden opgeroepen om radicalisering bij jongeren te bestrijden. Waarom gaan mijn haren overeind staan bij zo'n advertentie? In de eerste plaats omdat de overheid zich blijkbaar geroepen voelt om radicale opvattingen te bestrijden. Een samenleving is wel diep gezonken als zij meent dat afwijkende gedachten verboden, of althans bestreden moeten worden, stelt Sargassoblogger Steeph (13/12/2007).² In de tweede plaats wordt in de advertentiekop gesuggereerd dat radicale opvattingen automatisch met terroristische neigingen gepaard gaan. Opvattingen zijn radicaal als ze een fundamentele omwenteling van de bestaande toestand bepleiten, maar radicalisme houdt niet automatisch in dat iemand daartoe onwettige middelen wil inzetten. In de derde plaats biedt de rest van de advertentie geen enkele hoop dat de overheid klaar staat om bestaande misstanden te bestrijden die radicalisering in de hand werken.

Laten we aannemen dat de advertentiekop had geluid: *In Nederland werken steeds meer mensen samen om te voorkomen dat iemand radicale ideeën krijgt.* Ik vind een dergelijk streven verwerpelijk, want daarmee worden ook anti-monarchisten, anti-globalisten, anti-atlantici en pacifisten vogelvrij, evenals utopisten van allerlei pluimage. Maar vergeleken met de bestaande versie zou het al een hele verbetering zijn, want daarmee zou mijn tweede bezwaar worden weggenomen.³

Na zo'n advertentiekop zou je verwachten dat de overheid, als sponsor, in elk geval in de bodytekst zou gewagen van de maatregelen die zij wenst te nemen tegen aperte misstanden die radicalisering in de hand werken. Laten we ons hier beperken tot misstanden op het gebied van de discriminatie van allochtonen (bron van de radicalisering van moslims), op het gebied van extreme exploitatie van dieren (bron van de radicalisering van dierenactivisten) en op het gebied van de uitholling van de verzorgingsstaat (bron van rechts-extremistische radicalisering). Maar men zou ook kunnen denken aan misstanden inzake milieubeheer, internationale solidariteit (ontwikkelingsbeleid), en respectering van de grondrechten van de burger. Nu kan men niet van de overheid verlangen dat zij haar eigen beleid gaat bestrijden. Maar de tekst van de advertentie had toch op z'n minst aldus kunnen beginnen:

In Nederland werken steeds meer mensen samen om te voorkomen dat iemand radicale ideeën krijgt.

Kunnen we in Nederland voorkomen dat mensen radicale ideeën krijgen? Of zelfs terroristische aanslagen plegen om die ideeën te verwezenlijken? Nee dat valt nooit helemaal uit te sluiten. Toch kunnen we als maatschappij veel doen om te voorkomen dat mensen radicaliseren:

- *een overheidsbeleid waarin de zwakkeren in de nationale en mondiale samenleving voldoende worden beschermd en waarin ook voldoende recht wordt gedaan aan de belangen van de dieren en van het milieu;*
- *een actief beleid gericht op handhaving van de menselijke grondrechten en bestrijding van elke vorm van discriminatie; en*
- *een samenleving waarin mensen elkaars overtuigingen respecteren en waarin iedereen de normen en waarden van de democratische rechtsstaat hoog tracht te houden.*

Met zo'n intro zou de overheid van waarlijk politiek en maatschappelijk leiderschap getuigen: een vorm van leiderschap dat ook de onderwijsprofessionals zou inspireren om hun eigen bijdrage aan een veilige school en een veilige samenleving te leveren. Maar er blijft natuurlijk een klein probleempje over: één van de bovenbedoelde (burgerlijke) grondrechten is dat men radicale ideeën mag koesteren en uitdragen.

Wes Holleman
weblog onderwijs 30-3-2008
www.onderwijsethiek.nl

¹ http://www.nederlandtegenterrorisme.nl/uploads/publicaties/advertentie_6_zs230x295fc.pdf

² <http://sargasso.nl/archief/2007/12/13/afwijkende-gedachten-verboden/> (13/12/2007).

³ Vergelijk ook het standpunt van de Partij voor de Dieren naar aanleiding van de campagnes van de Nationaal Coördinator Terrorisbestrijding: <http://www.partijvoordedieren.nl/content/view/101/news/view/1380> (28/11/2007).